

Ställföreträdarfrågan ska utredas

En utredning ska ge förslag om hur beslut ska fattas inom hälso- och sjukvård och medicinsk forskning för personer som inte själva kan uttrycka sin vilja.

Sverige saknar reglering som säger hur beslut inom vården ska fattas för vuxna som inte själva kan uttrycka sin vilja, exempelvis dementa, medvetlösa patienter eller patienter med allvarlig psykisk ohälsa. Detta förhållande har länge kritiserats för den rättsosäkerhet det skapar för både personal och patienter när sådana beslut likväl måste fattas.

Brister i regelverket kring beslutsoförmögna patienter kan också leda till att viktig forskning inte kan genomföras.

Nu har regeringen beslutat att tillsätta en utredning om beslutsoförmögna personers ställning i hälso- och sjukvård, tandvård och forskning. Utredningen ska ta ställning

Foto: Colourbox

Ibland måste vårdbeslut fattas för medvetlösa patienter.

till hur och av vem det ska avgöras om en person är beslutsoförmögen, och vem som i så fall ska fatta beslut i dennes ställe.

För ett år sedan begärde en rad myndigheter och organisationer, däribland Socialstyrelsen, Läkaresällskapet, Centrala etikprövningsnämnden, Statens medi-

cinsk-etiska råd och Sveriges Kommuner och landsting i en gemensam skrivelse att vården av icke beslutsföra patienter skulle regleras.

Avsaknaden av reglering kring beslutsoförmögna har gjort att Sverige inte kunnat ratificera Europarådets biomedicinkonvention.

Michael Lövtrup

Alla vårdgivare får bakläxa av Datainspektionen

Ingen vårdgivare lever upp till patientdatalagen i fråga om patienters möjligheter att spärra uppgifter i sina journaler och annan vårddokumentation.

Det visar en granskning som Datainspektionen gjort av 27 vårdgivare: 5 privata och samtliga landsting/regioner.

Datainspektionen har bland annat bett vårdgivarna själva svara på i vilka system det fungerar att spärra uppgifter, och fått delvis motstridiga besked. Olika vårdgivare med samma system, till exempel TakeCare, Swedestar, Obstetrix och VAS, har alltså olika syn på huruvida systemet innehåller en teknisk funktion för spärrning eller hur omfattande spärren i så fall är.

Datainspektionen understryker att patientdatalagen nu funnits i snart fyra år, den trädde i kraft den 1 juli 2008, och menar att det därför inte kan handla om problem i samband med omställning.

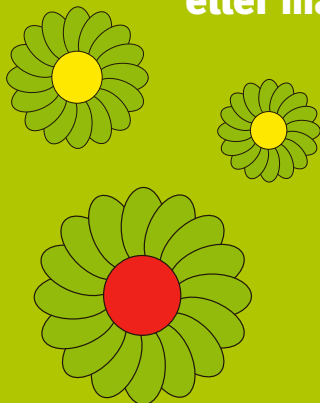
Senast den 1 oktober i år ska alla vårdgivare återkomma till Datainspektionen med en tidsplan för när spärrfunktionen ska finnas på plats i IT-systemen. Det gäller såväl system som används inom en som mellan flera vårdgivare. De ska också rapportera om övergångslösningar för större journalsystem med mycket känsliga uppgifter.

Karin Bergqvist

Prenumerationsavdelningen

har semesterstängt vecka 27–30

Välkommen åter från och med vecka 31,
eller maila dina frågor till pren@lakartidningen.se

Trevlig sommar!

Utgivning under sommaren:

nr 26–28, utgivning 27/6

nr 29–31, utgivning 18/7

nr 32–33, utgivning 8/8

Läkartidningen